

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน : ศึกษากรณีโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนภาคใต้”นี้กำหนดการดำเนินการ 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาวะพื้นฐานของโรงเรียนและชุมชน ระยะที่ 2 การพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน ระยะที่ 3 ศึกษาการพัฒนาและขยายผลการศึกษา ระยะที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษาในพื้นที่ทุรกันดารที่ตำรวจตระเวนชายแดนดำเนินการอยู่ซึ่งแตกต่างไปจากการจัดการศึกษาของหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรง 2) ศึกษาชุมชนที่ตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ทุรกันดารไกลคมนาคม 3) ศึกษาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา โดยพิจารณาความ และความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ใช้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและชุมชนในภาคใต้ 6 แห่งเป็นกรณีศึกษา ประเด็นสำคัญที่ศึกษาคือ ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ของตน เพื่อให้สามารถตอบคำถามการวิจัยได้ว่า 1) บริบททางประวัติศาสตร์และสังคมของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและชุมชนที่แตกต่างกันมีผลต่อการจัดการศึกษาและการพัฒนาอย่างไรบ้าง 2) ปัจจัยที่จะทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนกับชุมชนมีอะไรบ้าง ปัจจัยใดที่เป็นอุปสรรคโรงเรียนและชุมชนจะช่วยกันแก้ปัญหาอย่างไร 3) แนวทางการพัฒนาให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและชุมชนส่งเสริมสนับสนุนต่อกันควรจะดำเนินการและมีกิจกรรมอย่างไร

วิธีการศึกษาใช้กระบวนการวิจัยเชิงสำรวจโดย 1) ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2) ใช้การสังเกตโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและชุมชนแบบมีส่วนร่วมโดยลงไปจัดกิจกรรมพัฒนาการศึกษาในพื้นที่พร้อมทั้งใช้แบบสำรวจและการบันทึกภาคสนาม (Field Note) 3) สัมภาษณ์เชิงลึกของบุคคลสำคัญโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth interview) จัดกลุ่มสนทนา (Focus Group) ในพื้นที่ที่ศึกษา 4) จัดประชุมสัมมนาและจัดเวทีเสวนาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT analysis) ในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและชุมชน

แนวคิดที่ใช้ศึกษาพิจารณาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน และผลการพัฒนาการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่ง

ชาติ (ฉบับที่ 1 – 8) ผลกระทบที่ทำให้ประเทศประสบปัญหาวิกฤต รวมทั้งแนวคิดในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤตซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและการดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เพียรพยายามแก้ปัญหาความไม่รู้หนังสือของประชาชนในชนบท พื้นที่ทุรกันดาร

ผลการศึกษาวิจัยได้ข้อค้นพบซึ่งเป็นคำตอบปัญหาการวิจัย ได้แก่ 1) ได้ประวัติศาสตร์และบริบทของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และชุมชนแต่ละแห่งที่ศึกษาซึ่งมีอัตลักษณ์ความเป็นมา ความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน และพบว่ามีเอกลักษณ์ที่สอดคล้องกันในบางประเด็น สามารถนำมาวิเคราะห์กำหนดเป็นนโยบายและแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพจริงได้ 2) ได้กระบวนการความร่วมมือ กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน การแก้ปัญหา การช่วยเหลือเกื้อกูลและการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและชุมชนที่สามารถสนับสนุนส่งเสริมให้มีคุณค่ามากขึ้น และนำไปเผยแพร่ขยายผลสู่โรงเรียนและชุมชนอื่นได้อย่างเป็นรูปธรรม 3) กิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการวิจัยแบบมีส่วนร่วมได้ความคิดที่มีคุณค่า มีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพการศึกษา และการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนซึ่งนับเป็นการช่วยพัฒนาประเทศในระดับฐานราก 4) พบว่าการจัดการเรียนการสอนของครูตำรวจตระเวนชายแดน กิจกรรม และโครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินอยู่ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและในชุมชนซึ่งพัฒนามาตลอด 44 ปี ตั้งแต่เริ่มมีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนแห่งแรกนั้นเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542

ผลจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนาร่วมกันพบว่า จุดแข็งในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งต่อกันระหว่างโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและชุมชน คือ ความสามารถในการใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง

กิจกรรมของชุมชน ความสามารถในการระดมสรรพกำลังของครูตำรวจตระเวนชายแดน
ความมีระเบียบวินัย และความสามารถทำให้โรงเรียนและชุมชนปลอดภัยจากยาเสพติด
ความรู้สึกเป็นเจ้าของของประชาชนในพื้นที่ตั้งของโรงเรียน จุดอ่อนมักจะเป็นเรื่องของ
คุณภาพของการเรียนการสอนและปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียนในฐานะเป็นสถานศึกษา
อุปสรรคที่ผู้ให้ข้อมูล และผู้เกี่ยวข้องเห็นตรงกันคือ ความทุรกันดารห่างไกลของพื้นที่
การขาดการดูแลจากภาครัฐ และความยากจนของประชาชนเนื่องด้วยประกอบอาชีพ
เกษตรกรรม ส่วนโอกาสในการพัฒนาที่จะเป็นไปได้มากที่สุด คือ การพัฒนาการศึกษา
และการพัฒนาตามแนวโครงการพระราชดำริ

ข้อเสนอแนะ คือ ควรสนับสนุนให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน มีศักยภาพมาก
ขึ้นทั้งในสถานะที่เป็นสถานศึกษาที่ให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน ในพื้นที่ทุรกันดาร ไกล
คมนาคม เป็นตัวแทนของหน่วยราชการในการนำการพัฒนาชุมชน เป็นศูนย์รวมใจ และ
เป็นที่พึ่งของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างสมบูรณ์แบบ

Abstract

The project of A development of participation between school and community : In the case of educational quality improvement in the Border Patrol Police School in southern. The operating has 3 phase : 1) To study the fundamental condition of school and community 2) To develop the participation between school and community 3) To study for developing and expanding. The purpose for : 1) To study the data from educational management in the rugged area where operating by Border Patrol Police School which differ from the direct responsible office. 2) To study the location of community where Border Patrol Police School establishes in the remote area and poor transportation. 3) To study the participation between school and community in educational management. It considers the feasibility and consistency with the educational law 1999. The 6 Border Patrol Police Schools and communities in southern are the data source. The essential issue is to study the participation between school and community in educational management for children and youth in their area and respond to the following research question. 1. How does the difference in historical context and social between Border Patrol Police School and community effect on educational management ? 2. What are the factors that cause the participation between Border Patrol Police School and community ,including the obstacle factors ? 3. What are the approach and activity to develop the participation between Border Patrol Police School and community ?

The method is survey research : 1. Study the related documents 2. Observe the participation between Border Patrol Police School and community by doing the educational development activity in the area as well as using the survey instrument and field note. 3 Survey the opinion of

the important person by indepth interview, focus group in the area. 4) Seminar and discuss stage, SWOT analysis for developing the participation Border Patrol Police School and community.

The concept is derived from the passed economics and social development plan up to now and the result in educational development according to the educational development plan (1-8). The impact which influences on the country experience with crisis problem, including the concept of community empowerment for facing with the crisis problem. It consistents with the policy and Border Patrol Police School operating in which try to solve the illiteracy people in the rural area.

The research results are : 1) Historical and context of Border Patrol Police School and community are difference in each studying area where has identical history, living condition difference and the identity consistents with each other in some area. It can be taken to analysis and assign the policy and strategy for suitable development. 2) Receiving the participated process, co-learning, solving the problem, helping and make relationship between Border Patrol Police School and community to support the more value and expand these results to other school and community obviously.3) The occuring of participating research make us get the valuable concept and SWOT analysis for supporting the quality of education and community empowerment being operated.It can help to developing the community in grounded level. 4) Learning -Teaching management of Border Patrol Police teacher, activity and the various project which has been still operating in Border Patrol Police School and community for 44 years. Since the Border Patrol Police School established, the operating is consistent with the educational management beneath the educational law 1999.

The result of SWOT analysis founded that the strong point in the community empowerment is the participating between Border Patrol Police

School and community which is able to use the school as a activity center of community, the ability to encompass the Border Patrol Police teacher, having discipline and ability to campaign the school and community being without drug, the feeling of ownership in their school. The weak point is the quality of teaching-learning and fundamental factors of school. The consistency responds are the rugged and remote area, the lack of governmental awareness and poverty of people despite of their agricultural profession . The most feasible opportunity and development is the educational Her Royal Highness development.

The recommend is the supporting more ability of Border Patrol Police School as the educational unit to give knowledge for children and youths in the rugged area, being the representation of civil unit in community, heart community center and complete dependent unit for people in the area.